

Når flytning fra et egnet botilbud til et andet egnet botilbud er i borgerens egen interesse (servicelovens § 129, stk. 4)

af konsulent Erik Jappe

Når en borger med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne er optaget i et botilbud efter f.eks. serviceloven, kan der opstå behov for hos pårørende, at borgeren på et tidspunkt flyttes til et andet botilbud, f.eks. fordi de pårørende er flyttet til et andet sted i landet og derfor ønsker at få borgeren, der mangler evnen til at give informeret samtykke, flyttet hen til et nærliggende og egnet botilbud. I DUKH får vi nogle gange spørgsmål omkring sådanne flyttesituationer, hvor familien ønsker rådgivning omkring reglerne herfor i serviceloven.

Lovgivningen

Betingelserne om optagelse af borgere i botilbud uden samtykke fremgår af [servicelovens § 129](#). I [magtanvendelsesvejledningen for voksne](#) er betingelserne uddybet.

Efter servicelovens § 129, stk. 1 kan kommunalbestyrelsen indstille til statsforvaltningen at træffe afgørelse om, at en person, der *modsetter* sig flytning eller *mangler evnen* til at give informeret samtykke hertil, skal optages i et bestemt botilbud efter f.eks. serviceloven eller almenboligloven, når:

1. det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
2. hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig og
3. den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og
4. den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade og
5. det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning.

Det er strenge betingelser, der skal være opfyldt efter § 129, stk. 1. I servicelovens § 129, stk. 4 er betingelserne lempet. Det fremgår således af § 129, stk. 4, at kommunalbestyrelsen i *ganske særlige tilfælde* kan indstille til statsforvaltningen, at der træffes afgørelse om, at en person, der er optaget i et botilbud, og som mangler evnen til at give informeret samtykke, kan flyttes til en anden tilsvarende bolig, hvor omsorgen for personen kan varetages, selv om betingelserne i § 129, stk. 1, nr. 1-5, ikke er opfyldt,

- hvis det skønnes at være i den pågældendes egen interesse,
- herunder af hensyn til mulighederne for, at den pågældende kan bevare tilknytning til sine pårørende.

Det fremgår af lovbemærkningerne til [LF 113 \(09/10\)](#), at

- det vil være en samlet vurdering af forholdene, hvori hensynet til at kunne bevare tilknytningen mellem de pårørende og personen vil skulle indgå,
- bestemmelsen alene vil kunne anvendes ud fra en konkret vurdering, af om de forskellige hensyn samlet taler for en flytning uden samtykke,
- bestemmelsen f.eks. ikke giver mulighed for at flytte en person uden samtykke af hensyn til beboersammensætningen på pågældendes aktuelle boform.

Der er i § 129, stk. 4 en forudsætning for flytning, at det må anses for at være i borgerens egen interesse at flytte til et andet egnet botilbud. Det er således ikke tilstrækkeligt, at de pårørende ønsker en flytning af borgeren. I praksis vil der dog ofte være tale om sammenfaldende interesser.

Lidt historie

Servicelovens § 129, stk. 4 blev indsat i loven med vedtagelsen af [LF 113 \(09/10\)](#). Lovændringen trådte i kraft 1.7.2010. Baggrunden for lovændringen fremgår af lovbemærkningerne:

"Højesteret har for nylig tiltrådt en [afgørelse](#) truffet af Ankestyrelsen, hvorefter reglerne i servicelovens § 129 om optagelse i botilbud uden samtykke ansås til hinder for at foretage en flytning af en beboer i et botilbud efter serviceloven med den begrundelse, at en flytning ikke kunne anses at forbedre mulighederne for, at beboeren kunne få den nødvendige hjælp.

Dommen angår en person, der som følge af en alvorlig hjerneskade har ophold i et botilbud efter servicelovens § 108. Den pågældende kan ikke selv udtrykke ønske om eller give samtykke til den flytning, som er foreslået af den pågældendes ægtefælle, der sammen med parrets børn er flyttet til en anden del af landet. Ønsket om flytning skyldes mulighederne for at opretholde kontakten med den pågældende. Højesteret fandt det betænkeligt at tilsidesætte ordlyden i den gældende formulering af servicelovens § 129. Højesteret fandt, at det må være lovgivningsmagtens opgave at tage stilling til, om bestemmelserne for så vidt angår situationer som den foreliggende, har fået et mere restriktivt indhold end tilsigtet."

Med lovændringen blev det muligt i ganske særlige tilfælde at få flyttet en borger fra et tilbud til et andet, når f.eks. de pårørende flyttede bort fra den egn, hvor borgeren var optaget i et botilbud. Det forhindrede de strenge betingelser i § 129, stk. 1 tidligere.

Ganske særligt tilfælde

[Principafgørelse 20-11](#) omhandler en sag, hvor betingelsen for flytning efter § 129, stk. 4 var opfyldt. Fra afgørelsen:

”En hjerneskadet mand, der var optaget i et botilbud, kunne flyttes uden samtykke til et andet tilsvarende botilbud tættere på sin hustru og øvrige familie.

Ankestyrelsen vurderede, at der var tale om et ganske særligt tilfælde, og at der var dokumentation for, at en flytning ville være i mandens egen interesse.

Der blev lagt vægt på, at arten og omfanget af mandens hjerneskade medførte, at han ikke genkendte eller genkaldte sig de personer, der omgav ham i det daglige. Til gengæld genkaldte han sig oplysninger om hustruen og sønnen og tilværelsen inden ulykken. En hyppigere kontakt til hustruen måtte derfor betragtes som en væsentlig forbedring af hans livskvalitet.”

Det fremgår i øvrigt af afgørelsen, at Ankestyrelsen lagde vægt på, at det på grund af arten og omfanget af borgerens hjerneskade ikke vil få negative konsekvenser for ham at blive flyttet, idet han ikke har knyttet sig til det sted, hvor han har boet i 14 år.

Manglende dokumentation for, at flytning var i borgerens egen interesse

[Principafgørelse 19-11](#) drejer sig om dokumentationsgrundlaget i sager efter § 129, stk. 4. Fra afgørelsen:

”En hjerneskadet ung kvinde, der var optaget i et botilbud, kunne ikke uden samtykke flyttes til et andet tilsvarende botilbud tættere på sin mor.

Ankestyrelsen vurderede, at der ikke i sagen var dokumentation for, at en flytning af kvinden ville være i kvindens egen interesse, idet det ikke var beskrevet, hvordan kvinden profiterede af sin mors besøg.

Det forhold, at det fremgik af funktionsevnevurderingen, at kvinden var glad, når hun havde besøg af sin mor, og at hun smilende kiggede på moren, var ikke tilstrækkelig dokumentation for at flytte kvinden fra sit vante botilbud. Der manglende en beskrivelse af, hvordan kvinden trivedes på sit vante bosted, herunder en beskrivelse af, om kvinden havde behov for at forblive på bostedet, og hvordan en eventuel flytning ville påvirke kvinden.”

Det er kommunen, der har ansvaret for at dokumentere, at lovens betingelser for flytning uden samtykke er til stede.

Flytning pga. beboersammensætning

En borger kan ikke flyttes fra et botilbud til et andet jf. § 129, stk. 4, pga. problematisk beboersammensætning i det aktuelle tilbud. Derfor skal de strenge betingelser i § 129, stk. 1 være opfyldte, før en flytning kan ske. Det fremgår af [principafgørelse 21-17](#), hvor Ankestyrelsen fandt, at reglerne i § 129, stk. 4 ikke kunne finde anvendelse, da

”denne bestemmelse ikke kan benyttes til flytninger, der ønskes af hensyn til optimering af beboersammensætningen, eller som skal tage vare på borgerens basale behov.”

Derimod kunne borgeren flyttes til andet botilbud efter § 129, stk. 1. Fra afgørelsen:

”I den konkrete sag var beboersammensætningen så uensartet, at de øvrige beboere afviste at have noget samvær med borgeren, som var udviklingshæmmet. Borgeren udviklede selvskadende adfærd i frustration over den permanente afvisning. Den nødvendige hjælp kunne ikke ydes i den bevilgede bolig, og det var derfor absolut påkrævet at optage borgeren i et andet botilbud. Ankestyrelsen ændrede derfor Statsforvaltningens afgørelse.”

Procedure og klagemuligheder

Det er statsforvaltningen, der jf. § 131 træffer afgørelse om optagelse i særlige botilbud uden samtykke efter både § 129, stk. 1 og § 129, stk. 4. Kommunen skal lave indstillingen. Kravene til indstillingen er beskrevet i § 131, stk. 2, som er omtalt nærmere på statsforvaltningens [hjemmeside](#) om emnet. Fra hjemmesiden:

”I sager efter § 129, stk. 4, er det ... særligt vigtigt med en fyldestgørende beskrivelse og sammenligning af det nuværende botilbud og det ønskede botilbud, herunder en beskrivelse af personalesammensætningen og de enkelte botilbuds indhold.

Derudover bør der foreligge en udførlig beskrivelse af, hvad ønsket for en flytning er begrundet i, om pågældende er faldet godt til i nuværende botilbud, og hvordan en flytning vil påvirke ham/hende, herunder om pågældende kan genkende personalet og de pårørende, der kommer på besøg, og om det derfor vil øge livskvaliteten for vedkommende at bo tættere på sine pårørende og dermed få hyppigere besøg.”

Statsforvaltningens afgørelse skal træffes senest 2 uger efter modtagelse af kommunens indstilling.

Efter servicelovens § 134 kan statsforvaltningens afgørelser efter § 131 indbringes for Ankestyrelsen, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. En pårørende er klageberettiget, når den person, som afgørelsen vedrører, ikke selv er i stand til at klage (§ 134, stk. 3).

Efter § 135 kan Ankestyrelsens afgørelse inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen, kræve afgørelsen forelagt retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a.

Afrunding

Med § 129, stk. 4 er der i ganske særlige tilfælde hjemmel til at flytte en borger, som mangler evnen til at give informeret samtykke, fra et egnet botilbud til et andet egnet botilbud, når flytningen er i borgerens egen interesse.

I vurderingen af om betingelserne i § 129, stk. 4 er opfyldte, skal der foretages en samlet bedømmelse, hvori hensynet til muligheden for at opretholde kontakten mellem borgeren og de pårørende indgår. En flytning vil ofte ske på de pårørendes initiativ.